

Roddelen

Jan Proos

Dit materiaal is onderdeel van het compendium christelijk leraarschap dat samengesteld is door het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Artikel waarin Calvijn kwaadspreken als het belangrijkste kwaad tegen onze naasten ziet. God vraagt ons het goede gerucht te verspreiden, zodat we als christenen een zoutende werking hebben.
Bronvermelding	Proos, J.P. (2009) Roddelen. In: Aan de slag met Calvijn, Bronteksten op school - deel 1 (pp. 71-72) Gouda: Lectoraat Onderwijs & Identiteit
Thema *	Inspiratiebronnen
Gebruik **	Hoofd/hart
Plaatsingsdatum	2009
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Kwaadspreken, smaad

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevenden*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

Tekst 24 Roddelen. Commentaar op Psalm 15:3

De Psalm dichters weten dat het leven naar Gods geboden heilzaam is voor het leven met elkaar, maar ze weten blijkbaar ook de werkelijkheid van elke dag. Ze zouden willen dat dit leven naar Gods geboden meer te zien is. De tekst van Calvijn houdt ons een spiegel voor hoe het moet toegaan in het leven van een christen. Hij noemt kwaadspreken het belangrijkste kwaad wat we onze naaste aan kunnen doen. Het is makkelijk deze tekst te lezen en vervolgens weer over te gaan tot de praktijk van elke dag. Misschien is het daarom goed om eens een dag bij te houden of we kwaad gesproken hebben. Hoewel we daarmee nog niet klaar zijn, want God vraagt van ons dat we het goede gerucht van onze naaste gaan verspreiden zodat we als christenen een zoutende (bederfwerende) werking hebben.

Psalm 15: 3 Die niet eens anders goed verkleint met zijn tong, zijn metgezel niet kwaad doet, en geen smaadrede opneemt tegen zijn naaste

Nadat David kort heeft samengevat, met welke gaven zij, die in de Kerk een plaats begehoren in te nemen, behoren begaafd te zijn, somt hij enige ondeugden op, waarvan zij behoren vrij te wezen. En in de eerste plaats wel kondigt hij aan, dat zij geen benijdende verkleiners moeten zijn; vervolgens, dat zij zich van alle kwaad en ongelijk onthouden; ten derde, dat zij geen lasteringen en onware smaadreden door hun bescherming helpen. Het overige zullen wij later zien. David stelt dus vast, dat kwaadspreken als het ware het eerste stuk is waardoor onze naasten gekwetst worden. Want indien, naar Spreuken 22:1, een goede naam de voorrang heeft boven vele rijkdommen, kan de mensen geen groter schade berokkend worden dan, wanneer hun goed gerucht geschonden wordt. Verder wordt hier niet ieder afkeurend woord veroordeeld; maar de ziekte en lust tot verkleinen van het goede, die de kwaadwillige lieden tot het verspreiden van lasteringen aanprikelt. Ofschoon het aan geen twijfel onderhevig is, dat de Heilige Geest bedoelt, hiermede alle bedrieglijke of ondeugdzame beschuldigingen te veroordelen. Wat nu aanstonds volgt, dat zelfs de naam van onrechtvaardigheid verre moet zijn van Gods kinderen, is van breder betekenis: namelijk, dat zij hun broeders niet de minste schade berokkenen. En onder metgezellen en naasten verstaat hij niet alleen hen, met wie een gemeenzame of noodzakelijke omgang bestaat; maar ook allen, die met den band der algemene menselijkheid gebonden zijn en verenigd; en dit doet hij om de tegenzin te vermeederen, opdat de gelovigen te meer huiverig zouden zijn voor alle boze daad, wanneer wie den ander schaadt, reeds zelfs het recht der menselijke samenleving schendt. In het derde lid stemmen de vertolkers niet overeen, want sommigen vatten „Smaadrede opnemen” op als „verdichten”, dewijl de bozen hun smaadreden uit niets opwekken; zo zou het een herhaling zijn van hetzelfde gezegde, dat de gelovigen zich geen lastertaal moesten veroorloven. Maar ik meen, dat hier een andere verkeerdheid berispt wordt, namelijk de te grote lichtgelovigheid, waardoor wij ongunstige gesprekken over onze naasten of gretig

indrinken of lichtvaardig toegeven: terwijl wij veeleer ons best moesten doen om ze te onderdrukken. Want wie leugenachtige verzinsels terugwijzen, laten ze als het ware ter aarde vallen; maar van wie ze verspreiden en van hand in hand overgeven, wordt niet ongepast gezegd dat zij ze opheffen.

Vragen:

1. Probeer eens na te gaan welke gedachten deze tekst bij je oproept en wat je er in jouw situatie mee kunt doen. Misschien is het met een voorbeeld duidelijk te maken?
2. Hoe kun je de teneur van de tekst, dat we de naaste - in de meest brede zin - geen schade mogen berokkenen, in de praktijk van het opvoeden gestalte geven?
3. Welke dilemma's komen we tegen als we dit gebod in de praktijk van het leidinggeven als regel willen instellen?
4. Geef voor je klas of voor je organisatie aan hoe je roddels en kwaadspreken kunt bevorderen, maar ook tegengaan.
5. Hoe zou de teneur van deze tekst een plaats kunnen krijgen in het kerkelijk leven?
6. Augustinus had in zijn vergadertafel laten graveren "Wie afwezig belastert of onteert, die weet dat hij van deze tafel wordt geweerd". Bespreek deze spreuk eens met elkaar.